

STRESZCZENIE

Rozprawa doktorska pt. „*Czynności prawne małżonków rozporządzające majątkiem wspólnym a ochrona przed czynnościami fraudacyjnymi.*”

mgr Dąbrówka Przewłocka

Ustrój wspólności majątkowej małżeńskiej jest współcześnie dominującym ustrojem, w którym funkcjonują stosunki majątkowe małżonków w Polsce. Na styku zagadnień prawnych obejmujących wspólność majątkową małżeńską, czynności rozporządzające majątkiem wspólnym oraz zasady odpowiedzialności majątkiem objętym wspólnością łączną małżonków pojawiają się wielowarstwowe i skomplikowane kwestie prawne. Jednocześnie, powiązanie powołanych zagadnień z innymi instytucjami prawa cywilnego powoduje, że wymagają one pogłębionych analiz prawnych.

Niniejsza rozprawa doktorska obejmuje rozważania nad konstrukcją wzajemnej reprezentacji małżonków dokonujących czynności prawnych rozporządzających majątkiem wspólnym w sytuacji, gdy czynności dokonuje samodzielnie jeden z małżonków na zasadzie art. 36 § 2 k.r.o. Analiza prawna kwestii związanych z zasadami wzajemnej reprezentacji małżonków przy dokonywaniu czynności prawnych rozporządzających majątkiem wspólnym ma także kluczowe znaczenie dla wyjaśnienia konstrukcji prawnej zaskarżenia skargą pauliańską przez wierzyciela jednego z małżonków pozostających w ustroju wspólności majątkowej małżeńskiej, jak również wyjaśnienia kwestii związanych z wykonaniem zapadłego w tej sprawie wyroku. Wierzyciel jednego z małżonków może bowiem zdecydować się zaskarżyć skargą pauliańską czynność prawną, która została dokonana przez małżonka niebędącego dłużnikiem lecz działając samodzielnie na zasadzie art. 36 § 2 k.r.o. rozporządzającego majątkiem wspólnym dłużnika.

Główny problem badawczy rozprawy będzie koncentrował się wokół analizy prawnej reprezentacji małżonków pozostających w ustroju wspólności majątkowej przy dokonywaniu czynności prawnych rozporządzających majątkiem wspólnym oraz konstrukcji ich zaskarżenia skargą pauliańską przez wierzyciela w celu realizacji ochrony przed fraudulentnymi czynnościami dłużnika. Analiza reprezentacji małżonków przy samodzielnym dokonywaniu rozporządzających czynności prawnych zmierza do zaproponowania formułowanej już wcześniej koncepcji przedstawicielstwa ustawowego małżonków. Powyższa koncepcja daje się

bronić w obecnym stanie prawnym, a jednocześnie pozwala na wyjaśnienie, dlaczego fraudulentne czynności prawne rozporządzające majątkiem wspólnym dokonane samodzielnie przez małżonka dłużnika są dokonywane w świetle prawa również przez dłużnika, a w konsekwencji dopuszczalne jest zaskarżanie takich czynności prawnych skargą pauliańską przez wierzyciela jednego z małżonków. Praca obejmie także rozważania nad skutkami, które wywołuje prawomocny wyrok zapadły w sprawie wszczętej skargą pauliańską wierzyciela. W ramach pracy poruszone zostaną również zagadnienia związane z wykonaniem wyroku pauliańskiego w sytuacji, gdy dłużnik pozostaje w ustroju wspólności majątkowej małżeńskiej w trakcie prowadzenia postępowania egzekucyjnego.

Niniejsza rozprawa doktorska dotyka także szczegółowych kwestii dotyczących charakteru prawnego czynności prawnych rozporządzających majątkiem wspólnym objętym wspólnością praw, konstrukcji prawnej czynności prawnych rozporządzających majątkiem wspólnym dokonanych samodzielnie przez jednego z małżonków wymagających dla swojej skuteczności obligatoryjnej zgody drugiego małżonka wyrażanej w trybie art. 37 § 1 k.r.o. oraz tych dokonywanych za zgodą fakultatywną wyrażaną w trybie art. 41 k.r.o., konstrukcji czynności prawnych z zakresu zarządu majątkiem wspólnym dokonanych przez jednego z małżonków samodzielnie bez zgody drugiego małżonka, a także koncepcje zaskarżenia skargą pauliańską czynności prawnych rozporządzających majątkiem wspólnym dłużnika dokonanych samodzielnie przez małżonka dłużnika na zasadzie przepisu art. 36 § 2 k.r.o.

Praca składa się z pięciu rozdziałów poruszających kwestie związane z majątkowym prawem małżeńskim oraz instytucjami cywilnymi, których celem jest ochrona wierzycieli przed fraudacyjnymi czynnościami dłużników pozostających w ustroju wspólności majątkowej małżeńskiej. Przeprowadzone w pierwszej części pracy tj. w rozdziałach 1 i 2 analizy obejmują rozważania nad konstrukcją czynności rozporządzających majątkiem wspólnym przez małżonków. Wnioski powyższej analizy posłużą do uzasadnienia i zaproponowania wcześniej już formułowanej koncepcji przedstawicielstwa ustawowego małżonków przy dokonywaniu czynności rozporządzających majątkiem wspólnym. Konstrukcja reprezentacji małżonków przy dokonywaniu samodzielnych czynnościach rozporządzających majątkiem wspólnym będzie miała z kolei ważne znaczenie dla wyjaśnienia dopuszczalności i konstrukcji zaskarżenia takiej czynności prawnej skargą pauliańską przez wierzyciela dłużnika niedziałającego przy jej dokonaniu. Analiza wskazanych zagadnień zostanie poprzedzona pogłębionymi rozważaniami nad charakterem prawnym zgody małżonka na samodzielne

dokonanie czynności prawnej przez drugiego małżonka pozostającego z nim w ustroju wspólności majątkowej małżeńskiej.

Druga część rozprawy zaprezentowana w rozdziałach 3 i 4 zostanie poświęcona kwestiom cywilnej ochrony wierzycieli przed fraudacyjnymi czynnościami prawnymi dłużników, które zmierzają do uniemożliwienia lub utrudnienia skutecznego dochodzenia przez wierzycieli odpowiedzialności dłużników za zaciągnięte zobowiązania. Powyższe, obejmie również rozważania nad konstrukcją procesową powództwa pauliańskiego skierowanego przeciwko czynnościom rozporządzającym małżonków pozostających w ustroju wspólności majątkowej małżeńskiej oraz wykonaniem zapadłego w tej sprawie wyroku. W tym kontekście rozważania będą dotyczyły zagadnienia związanego z koniecznością doprowadzenia przez wierzyciela pauliańskiego do ustania wspólności majątkowej małżeńskiej dłużnika, jeżeli trwa ona w chwili wszczęcia postępowania egzekucyjnego na podstawie prawomocnego wyroku pauliańskiego.

Analiza konstrukcji zaskarżenia skargą pauliańską czynności prawnej rozporządzającej majątkiem wspólnym dokonanej samodzielnie przez małżonka dłużnika obejmuje także rozważania szczegółowe nad konstrukcją powództwa w sprawach dotyczących odwołania darowizny poczynionej uprzednio do majątku wspólnego małżonków. Istnieje bowiem wiele analogii pomiędzy obu powództwami a analiza ich konstrukcji przyczyni się do wyjaśnienia zakresu pokrzywdzenia wierzyciela dokonaną fraudacyjną czynnością rozporządzającą majątkiem wspólnym dłużnika.